

אשר גיליל, החלפנו אך מלים מטפר. הוסל עליה התפקיד להביא מזון ובגדים לילדים וליהודים אשר באונו החנוכה, כי זה המטת מטעש נבא. כמו אז, כמגישתנו הראשונה, דברה בשוף, במחירת נבלות מנוקת יד גדולות, כדרך העדותים. נברדנו בחמימות יור. הרבה האמריקאית הצבאית שלנו עטרה אותה עתה לחליג מזרחה, מאריאת שהה עוד רגעים מספר על הראיף בהסתלקה אחרינו, חיילים ארגיזוראליים, שנוטעים להמש את קרוביהם בגיא החריצה של אירופה. אחר יום ראשון, השבדורי הגיע לאירופה, יום פתוי היה עם שמיים זועמים בכיניים שהמפיוו עלינו גשם דקיק, החודר נד ללשו העצמות. עתים היה נפסק המש וזו ראתה שמי עונה אפורים-שחורים זנוחלים משס מעל לראשי הגבות, מעל לאוהלים נדמה, שמיים וארץ מהתקנים היכוכ קר ואחה אדם נמצא נלחץ ביניהם, קפן, חמר ערך, אוחה שעה יושבים היכוכ, כמה חברי תנועתנו, חיילים במדים, גמולו הגדול אשר כמחנה המעבר של טולון, מביב כוס חח מס, אגב שתיקה עקשנית, ירפתי כל אחד ואחד מאתנו הוגה אותן מחשבות, איש למי דרכו, אירופה, קבר עינים לשמה מליונים יהודים, רעב, חורבן. ולנו, שלדאבון לבנו לא כיתן לנפוס אח נפכה הנסחמים, כח עטוי לנו, מה הפקידנו, מה נמצא פה, ביבשת זור העיר טולון עמלה קבלה את פנינו בהריסותיה, בילדיה הרעבים המבקשים מאתנו החיילים סוכריות, כהמון אנשים אשר היו פעמיים אוחנו ברחובות העיר בנוסותם לקנות מאתנו בגדים ושאר חפצים אשר עיניהם לא ראו זה שנים מספר. מתוך הסולת הקהל שדחה בתיול החבתי קול אשה השואלו רבותי, היורע פיסחו מכם ברחות? הנתי רשמי אחרת, במטה האוהל עמיה היא - מאריאת שטיין, בעלת הגוף המחוסר צורה, המוכה, מלובשת בגדים טחומן הסאיר את עקבותיו, עלובה עד כדי רחמים, התקבנו אליה, הרבטנו שהיא יהודיה ורדינו למנוע התקלות בלתי - נעימה של "סובים" מחוצרי האגודה, הסמחיה כל כך בחלקם, היא סברה ללא אקדמות כיוחרות, שישודות היא, נגינה של ועד המפעל בפליטים שבאוהה העיר ובפשוט הסמועה שכמה דיבויזות יהודיות מארץ-ישראל הונחו כעיר מהרה לכוא לעמנה לבקט עזרה. היא נראתה טאובעיה נטטיפרנו לה שרק כמה מאות חיילים ארגיזוראליים נמצאים בעיר, קינחיים נקמלו סביבנו כמה עשרות חיילים והיא, כדי למנוע את הרושע הורע של הוסלחת ההיבדויה הלקה לכל אחד מאתנו את כרטיס הביקורים שלה, בבה-בחנוק של התנולות, לבל נחשוד בה שרמיה היא, הסחכלתי בכרטיסו מאריאת שטיין, לאוראפיה של האקדמיה הצרפתית, הונתה פרס מאגדל לעדה סוביאליה, נוכרה במקרה היום של הצי האר, הונתה חסרם להחלט הילד, פדעתי שהחואר לאוראס של הפקדמיה הצרפתית הוא הגבדה ביותר בחיים האזרחיים של צרפת והשלייה השניה בחשיבותה אחרי הלגיון ד'הונר הצבאית, כמותו ערכ היו בדייה עשרים אלף פרנקים ובגדים לרוב, מהי הונדעבות של טמות חיילינו. היא הומינה אותי ועד חילל המדבר צרמתי לקד בדיחה. סקרנים היינו להביר חברה יחד את בעלה הנוארים המבוגים, הלכנו, היא התגוררה אצל שפחה פועלים צרפתיים השוכנת באחד הפרוכים על הכביש המוליך מטרולן לניצנא.

קפן היה חריה וקרוביה שלח בו. התקרה היחה מרובת. רבים של פכה מברו סגן בייס, על השולחן, על הריצפה ועל הארון עשרות חבוכות של ילדים, חכל בקרוביה, באי-סדר, היא סחבאלת, אין לה מאי להעלות קצה סדר בחדרה, בחייה, כל כך רבות תן צרות הפליטים, כל כך זעוקים לה הילדים, הוא סכברה אותנו כיון ארום, טעט להין, חנוסר מסימות נעימה בעודקים, היא סביבה לפנינו קיחון יתך, קוד שלמני העלמח ומצאירונו בנו לקרוא נו. על העמוד הראשון, לבל דתבו כמפע, המונחה של מאריאת המוסיקה בידו של ילד עמך, מידין חמאונה סאמר כודמס באותיות גדולות: מאריאת שטיין, לאוראפיה של האקדמיה הצרפתית השוועה... אני מסחכל "מסובעת"... ראש גדול לה, עטור שער שחור העתחיל להלעין. עיניים סחורות, שלמרות גילה לא איברו את אמרע גפוריתן ונחה הגדול הזה, הצרפתי, כמה טעמס הוא לספר עליה, מאריאת שטיין, מסובעת שנקון אהבה ילדים - כך כחוב כעחון. ואני, נמצא סמני להבין מהיכוכ נדבעת כל אחתה הגדולה לילדים ותמוקחה העזה ליעור לזולת עד כדי סחחה עצמית, עד כדי העלמות מתייה הפרסיים אפי ספחל סביבי חור. אין מה אף מיטן, לו חסן ביוחד, של יד דואבת, אין מה בין עשרות החמונות אף חמולה טעמחיות אחת, אף חמונה של גבר, מהיכוכ אישח? אז תולי דוקא בשל זה? כמה עקפים החמונה בחיים, כמה עקפיה סחמה את הגולל על משאית. נפשו - סחאווח אני לשאול. אין זה כלל חשוב - עונות עיניה הגדולות המחזיקות, היא מפאירה בנו לשחות עוד כוס יין ארום.

20.7.47 טעמס נשכה מלבי שהקרב סמה, כי בה עברה הדין ללא עשדים, לפי שעה לא נחלקנו במסולים דעיניים. זו הוא לנו המלון הצבאי "אמריקה" שנקלענו בו, עזיגה היא לנו בידת באזרחיה על חושביה ועל הריסותיה. טוב שמלכר שני חברי לבסיעה נמצאים במלון עוד כמנין חיילים עברים, שידיה חריזות של הפקידה הגרמנית הממונה על מידורם של החיילים קיבבה אותם, את המלשחנאים, בחדר אחד, אנו אסירי תודה לה, על החמליה הנוצית קיבבה הזאת.

ט ו ז ל י ו ח ב ז ב ד ט

חלק א', עד קייץ 1942. (נכתב מ"י י. גפן)

חלק ב', עד פרוב היינדה. (נכתב על ידי משה "תייש" קרוא) (קצת יגון)

כנס היינדה / מאי 1989

הייתה לי סבתא:

א"י דיין

שמואל סולומון

יהודה ז"ל

4 שנים נתיב 1942

33' 1945

1037